

A VÁROS, AMELY HÁROMSZOR IS HŰ MARADT: SOPRON

BORSODI-NAGY BARNABÁS

JOG. történet

ELTE ÁJK
Jogtörténeti Kutatások

A SZERZŐ:

BORSODI-NAGY BARNABÁS

JOGHALLGATÓ

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

BARNABASBORSODINAGY@GMAIL.COM

2026. június 1.

Közismert megjelölés, hogy Sopron „a hűség városa”, de csak kevesen – főleg a helyiek – tudják, hogy háromszor is az. A titulus többnyire az 1921-es népszavazáshoz kapcsolódik, de nem szabad elfeledkeznünk két másik fontos dátumról sem: 1277 és 1989. Ennek szimbóluma a Sopron belvárosában álló Hűségkút, amelyen három alak látható: István, az első városbíró, dr. Sopronyi Thurner Mihály polgármester, valamint Európé istennő, mint a szabadság allegóriája.

Hűség a magyar királyhoz (1277)

Sopron már a középkorban a városlakók komoly áldozata mellett mutatta meg hűségét a magyar királyhoz, amit IV. László 1277-ben adott kiváltságlevelé is tükröz. A privilégium elbeszélése (narratio) egy „*soproni várunk és minden más megőrzésében a cseh királlyal, országunk veszedelmes ellenségeivel szemben*” tanúsított olyan hadi eseményhez köti a kiváltságolást,¹ amely II. Ottokár cseh király 1273. évi magyarországi hadjáratához kapcsolódik.

Mivel a magyar király seregei Győrnél megállították Ottokárt, ő nyugat, így Sopron felé vette az irányt, és nagy erővel ostromolta a város falait. A védők hőiesen ellenálltak, de erőfeszítéseik nem jártak sikerrel, mert Péter várnagy behódolt a cseh királynak, elárulva a hazát.² Ottokár elfoglalta a várost, majd hamarosan elvonult onnan, de az előkelő városi családok fiait túszként magával vitte.

Péter halála után István került Sopron élére, miközben II. Ottokár szerencséje is fordult. Az újonnan megválasztott Habsburg Rudolf császár szövetségre lépett a magyar királlyal, így Ottokár körül foggyott a levegő, IV. László pedig megindult Sopron felé. Istvánnak mérlegelnie kellett, hogy átadja-e a várost, és ezzel sorukra hagyja Ottokár túszeit (köztük saját fiát is), vagy ellenállnak. Végül István megnyitotta a város kapuit a magyar király előtt, aki e hűségért a szabad királyi városi rang előképének tekinthető³ szabadságot adott a soproniaknak, és István lett a városbíró.⁴

Hűség a magyar nemzethez (1921)

1918 novemberében véget ért az első világháború, de Sopron és környéke nem lélegezhetett fel. Az osztrák Ideiglenes Nemzetgyűlés 1918. november 22-én elfogadta a Német-Ausztria határaitól szóló törvényt, amely Vas, Sopron és Pozsony megye németek lakta, az új osztrák állammal határos részeit saját területének tekintette. A békekonferencián ugyan korlátozták az osztrák igényeket, de Sopront és környékét a tri-

noni békediktátum Ausztriának ítélte.⁵

1921. augusztus 28-án a történelmi határt osztrák csendőralakulatok lépték át. Ágfalvánál azonban a magyar felkelők meglepetésszerű támadást hajtottak végre az osztrák csendőrök ellen, majd több helyütt felkelés tört ki, és az osztrák csendőröket kiszorították az elfoglalt területekről. Az osztrák csendőrség szeptember 7-én újabb támadást indított, de a másnap hajnalban kezdődött második ágfalvi összecsapás magyar győzelemmel ért véget, majd annak eredményeképpen az osztrákok a Trianon előtti határra vonták vissza erőiket.⁶

Október 4-én Prónay Pál vezetésével kikiáltották a rövid életű Lajtabánságot. A cél az volt, hogy ne tudják átadni az Őrvidéket az osztrákoknak. Végül a magyar kormány elérte egy konferencia összehívását, amelyre Velencében került sor, miután Olaszország vállalta, hogy közvetíti a két ország között. Itt megállapodás született arról, hogy népszavazás dönt majd Sopron és környéke sorsáról.⁷

A népszavazáson a 20. életévüket betöltött férfiak és nők is voksolhattak. Sopronban december 14-én, Brennbergbányán 15-én, míg a többi településen 16-án került sor a titkos szavazásra, melynek végeredményét december 17-én hirdették ki. A helyi lapok rendkívüli kiadásban adták közre: „7107 szótöbbséggel magyarok maradtunk”.⁸ Magyarországra 15.304 fő, Ausztriára 8.227 fő voksolt, és bár a vidéki falvak lakói 54,5%-ban

